

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/52996,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Magna-Res-Libertas-Ku-Niepodleglej-W-100-leci.html>
2022-01-22, 13:33

Międzynarodowa konferencja naukowa „Magna Res Libertas. Ku Niepodległej. W 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości” - Rapperswil, 21-22 czerwca 2018

Przed 150 laty z inicjatywy hrabiego Władysława Platera postawiono w Rapperswilu Kolumnę Barską, mającą upamiętnić wolnościowy zryw z 1768 roku. Wkrótce powstało tu Muzeum Polskie, a Rapperswil stał się miejscem, gdzie trwała pamięć o dziejach Rzeczypospolitej i wykuwały się marzenia o Niepodległej. Wyryty na kolumnie napis Magna Res Libertas (Wolność jest rzeczą wielką) podkreśla wagę wolności dla Polaków.

Z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości oraz w 150. rocznicę postawienia Kolumny Barskiej przez hrabiego Władysława Platera u podnóża zamku rapperswilskiego Instytut Pamięci Narodowej zorganizował wraz z Muzeum Polskim w Rapperswilu międzynarodową konferencję naukową pt. „Magna Res Libertas. Ku Niepodległej” na zamku rapperswilskim.

Badacze z Francji, Niemiec, Polski, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii obradują w dniach 21-22 czerwca 2018 na temat znaczenia wolności dla Polaków i Szwajcarów, losów Polaków w kraju Helwetów, ich wzajemnych relacji, polskich dróg do niepodległości w XIX i XX wieku. Miejsce konferencji jest nieprzypadkowe, gdyż najpełniej symbolizuje losy Polaków poza krajem w okresie zaborów i w wieku dwóch totalitaryzmów, ich determinację, ofiarności

służeniu wolnej Polsce. W Roku Niepodległej konferencja stanowi hołd dla Polaków, którzy walczyli o niepodległą Polskę w XIX i w XX wieku, dla ich bezgranicznego poświęcenia zgodnie z dewizą Bóg, Honor, Ojczyzna.

Podczas uroczystego otwarcia konferencji prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Jarosław Szarek powiedział:

Przed 150 laty z inicjatywy hrabiego Władysława Platera polscy emigranci postawili w Rapperswilu Kolumnę Barską, mającą upamiętnić ten wolnościowy zryw z 1768 roku. Wkrótce powstało tu Muzeum Polskie, a Rapperswil stał się miejscem, gdzie trwała pamięć o dziejach Rzeczypospolitej i wykuwały się marzenia o Niepodległej. Wryty na kolumnie napis *Magna Res Libertas* (Wolność jest rzeczą wielką) podkreśla wagę wolności dla Polaków. Wolność dla nas miała jakże wysoką cenę. W oddalonym od Rapperswilu o ponad tysiąc kilometrów Lwowie, na jednej z kolumn Cmentarza Obrońców Lwowa przetrwał sowiecką dewastację napis *Mortui sunt, ut liberi vivamus* (Polegli, byśmy wolni żyli). Stojący obok las krzyży ilustruje, ile ta wolność kosztowała, jaką ona dla Polaków ma cenę. Ale aby byli gotowi za niepodległą Polskę ginąć, musiała trwać pamięć i kultura. To wielkie dzieło Muzeum w Rapperswilu, a zorganizowanie w tym miejscu przez Instytut Pamięci Narodowej konferencji „*Magna res Libertas. Ku Niepodległej*” podkreśla znaczenie i wagę jego dorobku. To wyraz wdzięczności dla polskiej emigracji, bez której nie byłoby niepodległej Polski. W setną rocznicę jej odzyskania konferencją w Rapperswilu wznosimy współczesną kolumnę wolności: „*Wolny naród dziękuje za wolność*”.

Ambasador RP w Bernie dr Jakub Kumoch podziękował za zorganizowanie konferencji, która nie byłaby możliwa bez Instytutu Pamięci Narodowej, a fakt, że odbywa się pod honorowym patronatem Prezydenta RP, podkreśla jej wagę. Polska dba o miejsca pamięci i zabytki innych narodów, podobnie w Szwajcarii, z którą Polska ma piękną wspólną historię, dba się o Muzeum Polskie w Rapperswilu. Nie zabrakło podziękowań dla Anny Buchmann, dyrektor muzeum. Ambasador podkreślił, że będziemy mówić o pokoleniach Polaków którzy przyczynili się do odzyskania niepodległości, wskazał także na IPN jako strażnika i obrońcę naszej pamięci.

* * *

Konferencja jest organizowana w ramach Centralnego Projektu Badawczego Biura Badań Historycznych Instytutu Pamięi Narodowej „Polska emigracja niepodległościowa 1945–1990”. Patronat nad nią objął Prezydent RP Andrzej Duda.

W przeddzień konferencji odprawiona została Msza św. z udziałem polskiej delegacji. Na wieczór poprzedzający obrady przygotowano także projekcję filmu Rafaela Lewandowskiego „Z dała od orkiestry”, poświęconego postaci Zygmunta Lubicz Zaleskiego (1882—1967) – pisarza, tłumacza, filozofa, krytyka literatury, sztuki, muzyki, oraz rozmowę z reżyserem.

PROGRAM KONFERENCJI

21 VI - CZWARTEK

9.00–10.00 Uroczyste otwarcie konferencji i powitanie uczestników:

- Prezes Instytutu Pamięi Narodowej dr Jarosław Szarek
- Prezes Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Polskiego w Rapperswilu Marek Wieruszewski
- Ambasador RP w Bernie dr Jakub Kumoch

REFERATY OTWIERAJĄCE

10.00–10.30 prof. dr André Hostenstein (Uniwersytet w Bernie) – ***Mit i rzeczywistość szwajcarskiej wolności***

10.30–11.00 prof. dr hab. Andrzej Nowak (Uniwersytet Jagielloński, Kraków; Kolegium Instytutu Pamięi Narodowej, Warszawa) – ***Niepodległość: warstwy doświadczenia i horyzonty oczekiwań w polskiej myśli politycznej XIX wieku***

11.00–11.30 prof. dr hab. Włodzimierz Suleja (Instytut Pamięi Narodowej, Warszawa) – ***Polski gen wolności***

11.30–12.00 prof. Kazimierz Piotr Zaleski (Towarzystwo Historyczno-Literackie, Biblioteka Polska, Paryż) – ***Towarzystwo Historyczno-Literackie w Paryżu***

12.00–12.30 Dyskusja

13.00–14.00 Obiad

ŹRÓDŁA NIEPODLEGŁEJ

Część I prowadzenie prof. dr German Ritz

14.20–14.40 prof. prof. Maria Delaperrière (Instytut Narodowy Języków i Kultur Orientalnych, Paryż) – ***Mickiewiczowski imperatyw wolności***

14.40–15.00 dr Peter Rassek (Carl von Ossietzky Uniwersytet, Oldenburg) – ***Poprzez dyplomację do niepodległości: polityka pruska Hôtelu Lambert w przededniu rewolucji 1848 roku***

15.00–15.20 PD dr Tobias Weger (Carl von Ossietzky Uniwersytet, Oldenburg)
– **Joachim Lelewel, Giuseppe Mazzini i Heinrich Heine - idee wolnościowe „Młodej Europy“**

15.20–15.40 Dyskusja

15.40 – 16.00 Przerwa

Część II prowadzenie prof. dr hab. Marek Kornat

16.00–16.20 prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk (Biblioteka Jagiellońska, Kraków) –
Idea wolności, Kolumna Barska. Wokół listów Józefa Ignacego Kraszewskiego z Władysławem Platerem

16.20–16.40 prof. dr German Ritz (Uniwersytet Zurycki) – **Szwajcaria w listach podróżniczych Pozytywistów - spotkanie polityczne ze Szwajcarią i lekcja polityki dla Polski**

16.40–17.00 dr Peter Collmer (Uniwersytet Zurycki) – **Szwajcaria jako kraj azylu dla uchodźców politycznych do I wojny światowej**

17.00–17.20 Dyskusja

17.20–17.40 dr hab. Danuta Jastrzębska-Golonka (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz) – **Szwajcarskie reminiscencje i motywy niepodległościowe w twórczości polskich pisarzy na przełomie XIX i XX stulecia - na przykładzie wybranych utworów Marii Konopnickiej**

17.40–18.00 dr Małgorzata Misiak (Uniwersytet Wrocławski) – **Język ojców Niepodległości**

18.00–18.20 dr Grzegorz Polak (Ossolineum, Wrocław) – **Na straży tożsamości narodowej. Z kart historii Zakładu Narodowego im. Ossolińskich**

18.20 –18.40 Dyskusja

20.00 Uroczysta kolacja

22 VI - PIĄTEK

BUDOWANIE NIEPODLEGŁEJ

Część III prowadzenie prof. dr hab. Andrzej Nowak

9.00–9.20 prof. dr hab. Marek Kornat (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa) – **Szwajcaria w koncepcjach i działaniach dyplomacji Polski Odrodzonej 1918-1939**

9.20–9.40 dr hab. Piotr Bednarz (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin) – **Wizja niepodległego państwa polskiego w oczach Szwajcarów w dobie I wojny światowej**

9.40–10.00 dr Jürg Stüssi-Lauterburg (Biblioteka na Guisanplatz, dawniej Konfederacyjna Biblioteka Wojskowa, Berno) – ***Biało-czerwona i czerwono-biała: Obserwacje w Polsce J. Franza Ludwiga von Erlach i ich znaczenie dla szwajcarskiej historii militarnej***

10.00–10.20 Przerwa

10.20–10.40 prof. dr hab. Halina Florkowska-Francič (Uniwersytet Jagielloński, Kraków) – ***Pod znakiem Kolumny Barskiej. Muzeum Rapperswilskie na drodze do Niepodległej (1914–1927)***

10.40–11.00 prof. dr hab. Andrzej Maciej Brzeziński (Uniwersytet Łódzki) – ***Koncepcje Oskara Haleckiego w sprawie Muzeum Rapperswilskiego i jego roli w stosunkach polsko-szwajcarskich (1920–1927)***

11.00–11.20 Dyskusja

12.00–13.00 Obiad

Część IV prowadzenie prof. dr hab. Włodzimierz Suleja

13.00–13.20 dr Jakub Kumoch (ambasador RP w Bernie) – ***Aleksander Ładoś i działania Grupy Berneńskiej na rzecz ratowania ofiar Zagłady***

13.20–13.40 prof. dr hab. Tadeusz Wolsza (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk; Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej, Warszawa) – ***Międzynarodowa Komisja Lekarska w Katyniu w 1943 r. François Naville - niezłomny lekarz z Genewy***

13.40–14.00 dr Jürg Stadelmann (Biuro ds. historii i wydarzeń, Lucerna) – ***Między nostalgią a selektywnie-wygodnym postrzeganiem. Postępowanie z pamięcią o polskich żołnierzach internowanych w Szwajcarii 1940–1945***

14.00–14.20 Dyskusja

Część V prowadzenie prof. dr hab. Tadeusz Wolsza

14.20–14.40 prof. dr hab. Rafał Habielski (Uniwersytet Warszawski) – ***Intelektualiści polscy w Szwajcarii po II wojnie światowej***

14.40–15.00 dr Nina Taylor-Terlecka (Uniwersytet Oksfordzki) – ***Londyn Niepodległościowy: inspiracja i idea***

15.00–15.20 dr Witold Zahorski (Biblioteka Polska, Paryż) – ***Z obecności polskiej we Włoszech***

15.20.–15.40 dr hab. Piotr Kardela (Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku) – ***Idea wolności wśród Polaków w Stanach Zjednoczonych po II wojnie światowej***

15.40–16.00 dr Małgorzata Ptasińska (Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w

Warszawie) – **Akcja niepodległościowa Polaków w Szwajcarii po II wojnie światowej**

16.00–16.20 Dyskusja

16.20 **ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI**

16.30–17.30 Zwiedzanie Muzeum Polskiego w Rapperswilu

18.00–19.00 Występ młodzieżowej Orkiestry Vivat! z Sierakowa koło Poznania działającej przy Stowarzyszeniu ArtVivat!

20.00 Kolacja

Tłumaczenie symultaniczne z języka polskiego na niemiecki i z języka niemieckiego na polski.

PLIKI DO POBRANIA

[Program konferencji \(pdf, 177.38 KB\) 15.06.2018 21:25](#)
[Konferenzprogramm \(pdf, 177.57 KB\) 15.06.2018 21:26](#)
[Imprezy towarzyszące \(pdf, 289.58 KB\) 29.05.2018 16:00](#)